

6 TOT 8 ZWARTE MANNEN

David Sedaris

6 tot 8 zwarte mannen

Vertaald uit het Amerikaans door Irving Pardoën

Lebowski Publishers, Amsterdam 2013

De verhalen 'De beste wensen aan vrienden en familieleden!!!' en '6 tot 8 zwarte mannen' verschenen eveneens in de bundel *Van je familie moet je het hebben*.

Het verhaal 'Jezus redt' verscheen in de bundel *Ik mooi praten*.

Oorspronkelijke titel: *Holidays on Ice*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Little, Brown and Company

© David Sedaris, 1997 (herziene editie 2008)

© Vertaling uit het Amerikaans door: Irving Pardoën, 2002
(herziene editie 2010)

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2002
(herziene editie 2010)

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

ISBN 978 90 488 1992 8 / NUR 302

www.lebowskipublishers.nl

www.davidsedaris.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Deze digitale editie is gemaakt naar de derde druk, 2011

Voor Ira Glass

Inhoud

Holidays on Ice	7
De beste wensen aan vrienden en familieleden!!!	51
Op de eerste rij in het midden	75
Gebaseerd op een waargebeurd verhaal	83
Kerstmis betekent geven	101
Dinah de kersthoer	113
Jezus redt	131
Wij en zij	137
Laat het sneeuwen	147
6 tot 8 zwarte mannen	151
De monsters zijn onder ons	159
De koe en de kalkoen	169

Holidays on Ice

Toen ik in een koffiebar de personeelsadvertenties zat door te kijken, viel mijn oog op de volgende tekst: *Macy's vestiging aan Herald Square, het grootste warenhuis ter wereld, biedt grote mogelijkheden aan vrolijke, ondernemende mensen van allerlei slag die meer willen dan alleen een extraatje verdienen voor de feestdagen! Wie bij Macy's als elf werkt is dáár waar het allemaal gebeurt...*

Ik zette een kring om de advertentie en lachte hardop bij het idee dat ik dat zou gaan doen. De man op de kruk naast me keek opzij om te zien wat voor een halvegare ik was. In stilte ging ik door met lachen. De dag daarvoor had ik nog gesolliciteerd bij UPS. Ze zochten bijrijders voor de drukke periode van de aanstaande kerstdagen, en ik had me vol optimisme gemeld op het hoofdkantoor van het bedrijf. Toen ik daar met driehonderd anderen in de rij moest staan, verdween mijn optimisme echter snel. Toen ze tijdens het sollicitatiegesprek vroegen waarom ik bij UPS wilde werken, zei ik dat ik bij UPS wilde werken omdat ik de bruine uniformen zo mooi vond. Wat hadden ze anders verwacht dat ik zou zeggen?

'Ik wil graag bij UPS werken omdat ik denk daar de kans te zullen krijgen mijn niet geringe leiderschapskwaliteiten te tonen in het mooiste koeriersbedrijf van ons land sinds de tijd van de Pony Express!'

Toen ik zei dat ik de uniformen mooi vond, legde de personeelsfunctionaris van UPS mijn sollicitatieformulier opzij en zei: ‘U hoort van ons.’

Vanmiddag bij thuiskomst heb ik even gekeken of UPS iets had ingesproken op mijn antwoordapparaat, maar het enige bericht dat erop stond was van Sallie Mae, de instelling waar ik mijn studieschuld heb uitstaan. De naam Sallie Mae doet vermoeden dat je te maken hebt met een naïef boerenmeisje op blote voeten, maar in werkelijkheid gaat achter die naam een keiharde en agressieve groep bullebakken schuil die kantoor houden in een groot bakstenen gebouw ergens in Kansas. Ik stel me voor dat het het grootste gebouw van die staat is, en ik ben tot de conclusie gekomen dat ze hun personeel waarschijnlijk rekruteren onder pas vrijgelaten criminelen. Wat ik een nogal beklemmend idee vind.

De vrouw die me bij Macy’s te woord stond vroeg: ‘Gaat uw interesse uit naar een fulltimebetrekking als elf of wilt u elf zijn in de avonduren of weekends?’

‘Fulltime-elf,’ zei ik.

Aanstaande woensdag om twaalf uur word ik verwacht.

Ik solliciteer als man van drieëndertig naar een baan als kerstelf.

Op straat zie ik regelmatig mensen die als ding verkleed folders uitdelen. De folders mogen ze van me houden, maar een volwassen man in een tacopak ontroert me altijd zeer. Als iemand zich op een dergelijke manier heeft uitgedost, pak ik meestal niet alleen de folder aan, maar ben ik ook heel voorkomend en zeg ik er ‘Zeer bedankt’ of zo bij, terwijl ik bij mezelf denk: Arme drommel, ik weet niet wat jou mankeert, maar ik hoop dat ik nooit zo diep zal zinken. Vanmiddag heb ik op Lexington Avenue nog een folder aange-

pakt van een man verkleed als camcorder. Ik word altijd een beetje droevig van hotdogs, pinda's, taco's en videocamera's, want die horen eigenlijk niet op straat, vind ik. Meelopen in een optocht kan wel, maar zo los op straat lopen niet. Ik denk dat ik bij Macy's als elf wel op mijn plaats zal zijn – bij het huis van de Kerstman, met heel veel andere elfen. We lopen daar rond in een donzige fantasiesfeer, met zuurstokken en koekhuisjes om ons heen. In elk geval minder triest dan verkleed als een patatje op een straathoek te moeten staan.

Ik probeer het positief te zien. Ik ben drie weken geleden met grote verwachtingen in New York aangekomen, maar die grote verwachtingen zijn niet bewaarheid. Ik had me min of meer voorgesteld dat ik van Penn Station meteen zou doorlopen naar het kantoor van *One Life to Live*, waar ik mijn bagage zou neerzetten en me een beetje op zou doffen, om vervolgens iets te gaan drinken met Cord Roberts en Victoria Buchannon, de grote sterren van deze soap. Gezeten op chique bankjes in een modieuze cocktailounge zouden mijn beroemde nieuwe vrienden hun cocktailglazen naar me opheffen en zeggen: 'Een toast op David Sedaris, de beste tekstschrijver die we ooit bij onze serie hebben gehad!!!'

Waarop ik zou zeggen: 'Toe, jongens, ophouden nou.' Ik was van plan me bescheiden op te stellen.

De mensen aan de tafeltjes om ons heen zouden ons aanstaren en naar elkaar fluisteren: 'Is dat niet...? Is dat niet...?'

Ik zou wellicht in verwarring raken van al die aandacht, maar Victoria Buchannon zou dan haar hand op de mijne leggen en tegen me zeggen dat ik er maar aan moest wennen in het middelpunt van de belangstelling te staan.

En nu solliciteer ik dus naar een betrekking als elf. Erger nog dan het feit dat ik hiernaar solliciteer is de reëel be-

staande kans dat ik ervoor zal worden afgewezen, dat ik zelfs als elf niet aan de slag zal kunnen. Dan besef je toch dat je echt een mislukkeling bent!

Vanmiddag ben ik naar het kantoor van SantaLand op de achtste verdieping gegaan, en daar zeiden ze: ‘Gefeliciteerd, meneer Sedaris. U bent aangenomen als elf.’

Om elf te kunnen worden, had ik formulieren van bij elkaar minstens tien bladzijden ingevuld, een multiplechoice-test afgelegd, twee sollicitatiegesprekken gevoerd en een plasje ingeleverd voor een drugstest. Het eerste sollicitatiegesprek was van algemene aard en bedoeld om de duidelijk gestoorde gevallen eruit te schiften. Tijdens het tweede gesprek werd ons gevraagd waarom we elf wilden worden. Dat is altijd een heikel punt. De vrouw die vóór mij aan de beurt was en die daarvoor in de horeca had gewerkt, hoorde ik op deze vraag antwoorden: ‘Ik wil echt graag een elf zijn? Omdat ik vind dat het met acteren te maken heeft? Hiervoor werkte ik in een restaurant? Van een echt fantastische vrouw, die er altijd van had gedroomd een restaurant te hebben? Nou, en toen realiseerde ik me dat het echt... heel erg belangrijk is om een... ideaal te hebben?’

Alles wat deze vrouw zei, iedere zin, iedere bijzin, eindigde met een vraagteken, maar de personeelsfunctionaris vertrok geen spier.

Toen ik aan de beurt was, vertelde ik dat ik elf wilde worden omdat ik nooit had gedacht dat ik op zo’n baan zou solliciteren. De personeelsfunctionaris keek op van mijn sollicitatieformulier en zei: ‘En...?’

Bij het urineonderzoek moeten ze iets gevonden hebben, dat weet ik zeker, want in mijn plasje dreven de stronken weed nog rond. Maar ze hebben me toch aangenomen. Om-

dat ik klein van stuk ben, een meter drieënzestig maar. Bijna iedereen die ze hebben aangenomen is klein. Er is zelfs een dwerg bij.

Na het tweede sollicitatiegesprek werd ik naar de kamer van de bedrijfsleider gebracht, waar ik een plattegrond van het warenhuis in handen gedrukt kreeg. Op een drukke dag trekt de afdeling wel tweeëntwintigduizend bezoekers, en er werd me op het hart gedrukt dat het de taak van een elf is om bij alle kommer en kwel steeds een opgewekt humeur te bewaren. Ik beloofde dat te zullen doen.

Mijn eerste werkdag bij Macy's bracht ik door in een gezelschap van vijftig elfen en één aardige, geestdriftige instructeur in een enorm klaslokaal, met overal langs de muren NCR-2152's. Een 2152, heb ik begrepen, is een kasregister. De klas werd onderverdeeld in kleinere groepen, die elk een serie opdrachten kregen. In mijn groep zaten enkele herintredende elfen en ook een paar mensen die vaker achter een kassa hadden gestaan en die hun best deden me te helpen met opmerkingen als: 'Weet je je persoonlijke toegangscode niet? Jezus, ik kende de mijne al om tien uur uit mijn hoofd.'

Alles wat met het kasregister te maken heeft, boezemt me angst in. Bij alles wat je aanslaat moet je een code kennen. Zo zijn er speciale nummers voor contante betalingen, betalingen per cheque en betalingen met alle mogelijke creditcards. Het annuleren van een eenmaal aangeslagen bedrag is voor mij bijna iets obscens geworden. Bij het annuleren van een aanslag moet een enorme papierwinkel worden opgemaakt, met een wirwar van codegetallen, alles in drievoud en te paraferen door de werknemer en zijn chef.

Vanavond bij het verlaten van het pand kon ik het angstbeeld niet van me afzetten dat ik gestenigd zou worden door

boze, opgewonden klanten, tot het uiterste getergd door mijn volstrekte onhandigheid. Ik troost mezelf maar met het vooruitzicht dat ik mijn kassa gewoon open zal wurmen en alles wat ze me aanreiken zal accepteren – kralen, spiegel-tjes, geld, het maakt niet uit. Ik noem de prijs, geef wisselgeld terug, haal creditcards door de versnipperaar, noteer onder aan de kassabon ‘Aangenaam!’ en dan moet het maar goed zijn.

We verkopen bij SantaLand alleen foto’s. De mensen gaan bij de Kerstman op schoot zitten, en daar wordt dan een foto van gemaakt. De foto-elf geeft ze een bon waarop bovenaan een nummer staat. Het formulier wordt ingevuld door een andere elf, en enkele weken later krijg je je foto per post thuisgestuurd. We verkopen dus in feite slechts het idee van een foto. Eén idee kost negen dollar, drie ideeën achttien dollar.

Mijn ergste nachtmerrie is dat ik iedere dag tweeëntwintigduizend mensen voor mijn kassa krijg. En dan hoef ik niet eens steeds achter de kassa te staan, maar slechts af en toe. Het allerergste is dat iedere keer als er driehonderd dollar in de kassa ligt, ik er tweehonderd uit moet halen, een stuk of wat formulieren moet invullen en de envelop met het geld naar de bus op de afdeling aardewerk of de kluis op het balkon van de eerste verdieping moet brengen. Ik mag me niet eerst gaan omkleden, ik moet het in mijn elfpak doen. Elf zijn op de kerstafdeling is tot daaraan toe, elf zijn op de afdeling sportkleding is heel wat anders.

Vanmiddag waren er presentaties en toespraken, die werden gehouden in een vergaderzaal zonder ramen maar vol tafels en stoelen. We kregen te horen dat in de tweede week van december onder de naam ‘Operatie Speciale Kinderen’ in San-

taLand een actie gehouden zal worden waarbij het warenhuis cadeaus zal uitdelen aan arme kinderen. Verder is er nog een ochtend gereserveerd voor ernstig zieke en mismaakte kinderen. Op die dag is het de taak van een elf om ieder kind bij de toverboom te begroeten en dan op een draffe naar het huis te lopen en de Kerstman op de hoogte te brengen.

‘De volgende heeft geen neus’ of ‘Crystal heeft derdegraadsverbrandingen, waardoor negentig procent van haar huid is aangetast’.

Een kind zonder neus. Dan moet je als Kerstman toch oppassen dat je niet vraagt: ‘En wat zou jij graag voor Kerstmis willen hebben?’

We kregen een lezing van het hoofd beveiliging, die ons vertelde dat in de vestiging van Macy’s aan Herald Square door het personeel jaarlijks voor miljoenen dollars wordt gestolen. Het gevolg hiervan is dat het warenhuis zijn personeelsleden bejegt zoals je een misdadiger met een lang strafblad zou behandelen. Het aangeven van collega’s wordt beloond en elke keer als we de zaak verlaten, worden onze tassen doorzocht. We kregen video-opnamen te zien van zogenaamde voormalige collega’s die met gebogen hoofd zeiden dat ze de dag vervloekten waarop ze op het idee waren gekomen om dat leren jasje te stelen. In de camera kijkend vertelden de acteurs dan dat als gevolg van hun arrestatie vrienden waren weggebleven, hun gezinsleven was verwoest en uiteindelijk hun hele toekomst in duigen lag.

Een jongeman sloeg zijn ogen neer en verzuchtte: ‘Ik had rechten willen gaan studeren, maar dat kan ik nou wel vergeten. Ze laten me nooit meer toe. Na wat ik gedaan heb? Nee hoor, dat zit er niet meer in, helaas.’ Hij zweeg even en schudde toen mistroostig zijn hoofd. ‘Nee, jongen, na wat er gebeurd is... Geen kans.’

Een eenzaam ogend meisje, een bedachtzaam type, zat in een koffiebar nadenkend in haar lege kopje te kijken en kreunde: 'Ik denk er nog weleens aan hoe ik vroeger met al mijn vriendinnen van Macy's na het werk de stad in ging. God, dat waren nog eens tijden! Wat was ik dol op die meiden.' Ze keek een paar tellen voor zich uit, en vervolgde toen: 'Nou, ik hoef natuurlijk niet te zeggen dat die vriendinnen me niet meer opbellen. Ik heb er een puinhoop van gemaakt. Waarom heb ik dat gedaan? Waarom?'

Bij Macy's hebben ze op de eerste verdieping twee cellen, en jaarlijks worden drieduizend winkeldieven op heterdaad betrapt. Wij moeten bij SantaLand op zakkenrollers letten.

Doventolken kwamen ons leren hoe we in gebarentaal 'VROLIJK KERSTFEEST! IK BEN HET HULPJE VAN DE KERSTMAN.' moesten zeggen. Ze vertelden dat we tijdens het maken van de gebaren ook moesten spreken, en wel luid en duidelijk en met veel gelaatsexpressie. Ze leerden ons hoe we moesten zeggen: 'JIJ BENT EEN HEEL MOOI JONGETJE/MEISJE! JE BENT LIEF! WIL JIJ EEN CADEAUTJE?'

Mijn zus Amy woont boven een doof meisje, en van haar had ik al heel wat gebarentaal geleerd. Nu kan ik zeggen: 'DE KERSTMAN HEEFT EEN TUMOR TER GROOTTE VAN EEN OLIJF IN ZIJN HOOFD. MISSCHIEN IS DIE MORGEN WEG, MAAR IK DENK HET NIET.'

Vanmorgen kregen we toespraken van de chefs van SantaLand en een gefotokopieerd boekje getiteld *De elfengids*, waarin de regels staan waar we ons aan te houden hebben. De meeste chefs zijn voormalige elfen die zich langs de zuurstokladder omhooggewerkt hebben maar nog levendige herinneringen bewaren aan de dagen dat ze in dat pakje

rondliepen. De bijeenkomst werd besloten met de opwekking ‘Zelfs als je op een druk weekend foto-elf bent, onderhoud goed: JE BENT GEEN SLAAFJE VAN DE KERSTMAN!’

’s Middags kregen we een rondleiding door SantaLand, en ik moet zeggen: dat is niet mis. Het is er prachtig, echt een soort wonderland, met tienduizend fonkelende lampjes, namaaksnieuw, spoorreinen, bruggen, versierde bomen, bewegende speelgoedpinguïns en -beren en werkelijk gigantische zuurstokken. Als je binnenkomt, word je langs een zigzaggend pad van het ene feestelijke tableau naar het andere geleid. Het pad eindigt bij de toverboom. De boom had eigenlijk moeten lijken op een ingewikkeld samenstel van wortels en takken, maar hij ziet eruit als een vergrote uitvoering van het menselijk spijsverteringskanaal. Als je de toverboom voorbij bent, is de verlichting zwakker en word je door elfen naar het huis van de Kerstman geleid. De huizen zien er gezellig en intiem uit, en liggen propvol speelgoed. Bij het verlaten van het huis van de Kerstman staat je een rij kassa’s te wachten.

We volgden de route nog een tweede keer en kregen toen te horen dat sommige plekken een codenaam hebben. Zo heb je bijvoorbeeld de braakhoek bij een muurtje vlak bij de toverboom, waar misselijk geworden kinderen de neiging hebben zich van de inhoud van hun maag te ontdoen. Als er iemand overgeeft, dient de dichtstbijzijnde elf ‘VAMOOSÉ’ te roepen, wat de naam is van een reinigingsmiddel dat het bedrijf gebruikt. Vervolgens kwamen we bij de o-mijn-godhoek, vlak bij de roltrappen. Als de mensen daar bovenkomen en bij het zien van de lange rij ‘O, mijn god!’ roepen, moeten ze door een elf gerustgesteld worden met de boodschap dat het hoogstens een uur duurt voordat ze de Kerstman te spreken krijgen.

Je kunt op verschillende plaatsen worden ingezet, bijvoorbeeld als ingangself, waterelf, brugelf, treinelf, afdelingself, eilandelf, magischvensterelf, nooduitgangself, balie-elf, toverboomelf, advieself, huiself, foto-elf, zaalwachtelf, kassierelf, boodschapperelf of uitgangself. We kregen te zien wat je op de verschillende plaatsen kon verwachten, wat gedemonstreerd werd door herintredende elfen, die zo gezellig en meedogenloos opgewekt deden dat ik me plaatsvervangend schaamde. Ik weet niet of ik in staat zal zijn iemand aan te kijken en te roepen: ‘O, jongens, ik geloof dat ik de Kerstman zie!’ of ‘Doe je ogen eens dicht en zeg eens wat je heel graag voor Kerstmis zou willen hebben!’ Iedere zin die deze elfen uitspreken eindigt met een uitroepeteken!!! Je krijgt pijn in je kaken van die opgelegde vrolijkheid. Ik voel me beklemd als iemand me zo aanspreekt. Hebben andere mensen dat niet? Ik ben liever oprecht tegen kinderen, en zeg dan eerder dingen als: ‘Je bent vast doodmoe’ of ‘Ik ken heel wat mensen die een moord zouden plegen om zo’n mooi smal middeltje te hebben als jij hebt’.

Ik vrees dat ik niet in staat zal zijn het verpletterende enthousiasme op te brengen waar de Kerstman om vraagt. Ik denk dat ik meer het type van de onopvallende elf zal zijn.

Vandaag hadden we generale repetitie voor ons optreden als elfen. De kleedkamers en opbergkastjes bevinden zich op de achtste verdieping, direct achter SantaLand. De elfen hebben elkaar gedurende de training van de afgelopen vier dagen een beetje leren kennen, maar toen we onze kleren hadden uitgedaan en onze pakjes aangetrokken, was alles anders.

De vrouw die over de kostuums gaat deelde de elfenpakken uit en maande ons alles goed schoon te houden. Ze

hield een kalender omhoog en zei: ‘Dames, jullie weten wat dit is. Hou ’m in de gaten. Ik heb van m’n leven inmiddels genoeg bloed uit kruizen van elfenpakjes gewassen. En kom me niet aan met praatjes van “Ik draag geen onderbroeken, want ik ben danseres.” Je bent geen danseres. Als je danseres was, stond je niet hier. Je bent een elf, en je draagt een onderbroek zoals dat hoort bij een elf.’

Mijn pakje is groen. Ik heb een groen fluwelen kuitbroek, een gele trui, een bosgroen fluwelen jack en een eigenwijze puntmuts met lovertjes. Dit is mijn werkkleding.

Mijn elfennaam is Crumpet. We mochten zelf een naam kiezen en die eventueel ook weer veranderen, mochten we in de loop van de tijd de wondere wereld van de Kerstman met andere ogen gaan bezien.

Vandaag was de officiële opening van SantaLand. Ik heb gewerkt als magischvensterelf, huiself en zaalwachtelf. Het magisch venster bevindt zich in de voor volwassenen bestemde snelleblikroute. Ik moest zeggen: ‘Ga op de toverster staan en kijk door het raam, dan zie je de Kerstman!’ Toen ik een kwartier bij het magisch venster had gestaan, kwam er een man op me af die tegen me zei: ‘Wat zie jij er onge-looflijk stom uit!’

Ik moet toegeven dat hij niet helemaal ongelijk had. Ik wilde eigenlijk tegen hem zeggen dat ik er tenminste voor betaald word om er stom uit te zien, terwijl hij het gratis en voor niks moest doen. Maar dat soort dingen kan ik niet zeggen, want ik word geacht aardig en vrolijk te zijn.

Dus zei ik tegen hem: ‘Dank u wel!’

‘Dank u wel!’ alsof ik hem niet goed had verstaan en dacht dat hij had gezegd: ‘U ziet er fantastisch uit.’